

Botum derefter. Dette er for mig det Afgjørende, og, indtil Nødvendigheden bliver bevist, maa jeg blive staaende ved det, som jeg troer er det Rigtige. Men, naar jeg saaledes ikke kan tiltræde nærværende Forslag, finder jeg mig ved den høitærede Premierministers Udtalelse idag endmere bestyrket i den Mening, at man bør stemme for Ændringsforslaget under Nr. 2. Den høitærede Premierministers Udtalelse idag forklarer i mine Tanker end yderligere hele Betragtningen fra Ministeriets Side af denne Sag. Han har tidligere fremsat lignende Øtringer, men jeg troer, at Ministeriets Synsmaade fremgaaer endnu klarere af denne Udtalelse. Jeg troer ikke, at den høitærede Udenrigsminister — dertil er han for klartskuen og skarpsindig — lægger nogen væsentlig Vægt paa Faren for Rigets vedvarende Integritet, dersom Kongelovens Arvesølge ikke bliver ophævet; han indseer fuldt vel, at Integriteten ikke varer en eneste Time længere, hvad enten vi komme til det ene eller til det andet, Resultat. Jeg troer heller ikke, at han lægger Vægt paa Faren for, at der skulde reise sig en Sværm af Cognater, spredte trindt om i Europa, som, hvis Mandstammen uddøde, vilde fordre Apanager, opstaae som Kronprætendenter, eller paa anden Maade lægge Regjeringen Hindringer i Veien. Det vil vistnok sjældent blive Tilfældet, at den nærmeste arveberettigede Cognat, Mand eller Kvinde, vil være i fremmede Lande; og endnu sjældnere vil det være en Dronning, der beklæder en Throne eller en Konge eller en nærmeste Thronarving til et stort Rige. Men skulde noget Saadant indtræde, da vilde vi have Grundlovens §§ 4 og 5, som i saa Fald kunne anvendes. Jeg troer ikke, vi bør antage, at vore Efterkommere vilde være mindre forsigtige og opmærksomme paa Fædrelandets Lær end vi; hvilken Forsatning de end i Tiden maatte have, kunne vi dog antage, at Paragrapher af lignende Indhold vilde findes i den. Nu siger man vel, at det er muligt, at man, naar den Tid kommer, ikke vil kunne anvende en saadan Bestemmelse; men er Statsmagten paa den Tid saa svag, at den ikke kan udføre, hvad Forsatningen byder, da troer jeg virkelig ikke, at Danmark vil være stillet uheldigere,

om det har to Prætendenter, end om det har een imod sig: en i et fremmed Rige til Kongeriget Danmark, Slesvig, Dele af Holsteen o. s. v., en anden, der støtter sig paa de mere eller mindre begrundede oldenborgerussiske Fordringer, som man ikke har kunnet slaae en Streg over. Rivaliteten mellem de to Høstehuse vil maaffee netop sætte den daværende Regjering istand til en hensigtsmæssig Ordning af Arveforholdene. — Hvad der derimod forekommer mig at være Grundtanken i denne hele Ordning, fremtræder ved Ministeriets Optræden idag, og det er tidligere paa det bestemteste udtalt af den høitærede Finansminister under Sagens første Behandling. Han udtalte nemlig dengang, at det var ham bekendt, at det i Udlandet vakte Betænkeligheder, saasnart der fra dansk Side blev udtalt Noget om Slesvig, og derefter har han, som det synes, sat sig til Maal kun at have Heelstaten for Øie i hvad han gjorde. Jeg skal nu ikke frakende denne høitærede Minister Æren for, at han først har bragt et Forslag frem, som det, Budskabet nu indeholder; heller ikke skal jeg søge at forringe hans Glæde over at have gjort det ved at minde ham om ikke længe forudgaaende Udtalelser i meget forskjellig Retning, hvori han meget skarpt har fremhævet Slesvigs særegne Stilling (Hør!). Jeg kunde blot have ønsket, at han ved denne Leilighed med noget mere Skaansomhed havde dømt om dem, der ikke med den Hurtighed, som han, have været istand til at forandre deres Anskuelse om disse Forhold (Hør! Hør!). Men, hvad jeg vil minde om, er, at, naar man først med den Iver og Ærgreelse har erklæret sig for Heelstaten, som den høitærede Finansminister og de øvrige høitærede Ministre have gjort, da troer jeg, at de ogsaa maae gennemføre deres Heelstatstankte med Alvor og Kraft (Hør! Hør!). Men Heelstatens Gjennemførelse er en vanskelig Sag, og begynder man med at gennemføre en vanskelig Sag, saa begynder man med det, der koster meest Anstrengelse at sætte igjennem. Dette har man forsømt under Gjennemførelsen af Heelstatspolitikken. Det forekommer mig, at man efterhaanden mere og mere vender tilbage til en tidligere Tids Anskuelse, til en Anskuelse, som jeg troede var forsvunden med Aaret 1848